

İki aylık öykü dergisi

Heceöykü

Yıl 21 Haziran-Temmuz 2024

ISSN 1304-7

Sayı 123

Heceöykü

İKİ AYLIK ÖYKÜ DERGİSİ

ISSN 1304-7604

YIL: 21 SAYI: 123

Haziran-Temmuz 2024

Yayın Türü: Ulusal

Hece Yayıncılık Ltd. Şti. Adına

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü:

Ömer Faruk Ergezen

Yayın Kurulu: Ali Necip Erdoğan,

Ali Ulvi Temel, Emin Gürdamur,

İsmail Sert, Mehmet Kahraman,

Rüveyda Durmaz Kılıç

Dijital Medya: Rüveyda Durmaz Kılıç

Son Okuma: Esmâ Türkseven

Reklam ve Pazarlama Müdürü:

Recep Emin Avcı

Yönetim Yeri: Konur Sk. No: 39/1

Kızılay/Ankara **Tel:** (312) 419 69 13

Fax: (312) 419 69 14

www.hece.com.tr

heceoyku@hece.com.tr

[Heceoykudergisi](https://twitter.com/Heceoykudergisi)

[heceoyku](https://www.instagram.com/heceoyku)

Teknik Hazırlık: Hece

Kapak: sarakusta.com.tr

Görsel Yönetmen: Hatice Ayan

Kapak Resmi: Feyza Ay

Baskı: Emsal Matbaa Tanıtım

Hizmetleri San ve Tic.Ltd.Şti.

Bahçekapı Mah. 2477.Cadde. No:6

Etimesgut/Ankara

HECE BASIN YAYIN LTD. ŞTİ.

2024 Abonelik Bedeli:

Hece Dergisi: 1.900 TL

Heceöykü: 780 TL

Hece Dergisi+Heceöykü: 2.490 TL

Hece Dergisi Kurumsal: 4.208 TL

Heceöykü Kurumsal: 2.419 TL

Heceöykü'ye gelen yazılar yayın

kurulunun onaylaması durumunda

takip eden üç sayıda yayımlanır. Gelen

yazılar yayımlansa da yayımlanmasa

da geri verilmez. İlkelerimize

uymayan ilanlar alınmaz.

Baskı Tarihi: 31 .05. 2024

İÇİNDEKİLER

4 Ön YAZI

Emin Gürdamur, Okuru İnkâr Mümkün mü?, 4

6 Fotoğraf Öykü

Züleyha Çelebi, 7

8 ÖYKÜ

Mihriban İnan, Garip Bir Hafta Sonu, 8 / Hasibe Çerko, İlk Özlem, 14 / Esra Özdemir Demirci, Kırkıncıdan Gün, 21 / Süleyman Unutmaz, O İkinci Ferahlığı, 21 / Merve Yurtsever, Numaraların Numarası, 24 / Fatma Türk, Kutsallar, Kardinaller ve Biz, 28 / Fatih Selvi, Yağmur Yemiş Babalar, 31 / Nadir Aşçı, Çerçi Bekir'in Yazısı, 33 / Nihan Özebeoğlu, Şamşekerler, 35 / Mustafa Uçurum, Asansörde Kaybolan, 42 / Hande İkbâl, Dört Nüsha, 45 / Özge Korkmaz, Muhatabını Bulmasın Diye Yazılmış Bir Öykü, 51 / Esra Adalı, Gün, 55 / Elif Canıbek Kesikoğlu, Handan'ın Ömür Üçlemesi, 58

62 KALDIĞI YERDEN

Tuba Dere, Kuddusi Demir, Fatih Selvi, Emirİsa, 62

67 DUYGU OKUMALARI

Hâle Sert, Hüsrarla Tatmin Arasında Tomris Uyar Öyküleri, 67

71 DEFİNE ODASI

Serkan İnce, Bir Gevher-i Yektâ İki Bahr Arasında: Prenses Kadriye Hüseyin, 71 / Kadriye Hüseyin (Nilüfer Mazlum), En Güzel Gün!, 82

89 ENİKONU

Handan Acar Yıldız, Kurguda Gerçeği Yırtmak, 89

101 SÖYLEŞİ

Ali Haydar Haksal ile Edebiyat ve Öykü Üzerine, Söyleşi: Ali Necip Erdoğan, 101

109 KURAM YORUM

Kemal Şamlıoğlu, Ali Haydar Haksal Öyküsü, 109

111 YAŞADIĞIM GİBİ

Mehmet Aycı, Mutfakta Biri Var, 111

113 ÜÇ ANAHTAR

Doğukan İşler, 113

115 YAZAR KAFA

Hatice Bildirici: “Yazmak da okumak da anneliğime hizalanıyor.”, Söyleşi: Rüveyda Durmaz Kılıç, 115

118 BAŞKA DÜNYALARIN ÖYKÜLERİ

Günümüz Karakalpak Öyküsü: Dariyxa Übbiniyazova, “Saat”, Türkçesi: Aşur Özdemir, 118

121 DALGIN DİKKAT

Dürdane İsra Çınar, İç Lisan: Anne Dili ve Edebiyatı, 121

125 İLK KİTAP SÖYLEŞİSİ

Esra Kılıç Türedi: “Öykü, yazılacağı vakti de biteceği vakti de kendisi belirliyor.”, Konuşan: Aslıhan Keleş Kurtoğlu, 125 / Hatice İbiş: “Yazma eylemini içimizde birikenlerin kayıya vurması olarak tarif edebilirim.”, Konuşan: Ayşe Hicret Aydoğan, 128

131 HECEÖYKÜ’DE İLKLER

Aleyna Uçar, Beyazlatılmış Bir Gülümseme, 131 / Sümeyra Karabekiroğlu, Sınır Aşımı, 135 / Semanur Bozok, Şifa, 142 / Lokman Baybars, Miras, 146 / Murat Yüksel, Yalancı Kış Güneşi, 148 / Bahtiyar Ermiş, Mahdut, 154 / Üsame Bozkurt, Bayram Şekeri, 160 / Enver Özkardeş, Ödül, 161

162 KİTAPLIK

Fatma Aydar, İz Bırakacak Bir İlk Adım: *Kırık Kalemler Dükkanı*, 162 / Nesrin Çoruh, Gamze Güller’den Modern Yaşamın Kıyısında Fark Edilmeyenlerin Öyküleri: *Zürafanın Bildiği*, 164 / Merve Yurtsever, Rüyaların ve Uyanışların İzleri: *Sonra İşte Uyandım*, 166 / Ayşe Şahin, Yaşamın Kara Delikleri: *Sonsuz Eksi Bir*, 169 / Esra Adalı, Susmak Bilmeyen Sessiz Karakterler: *Miyase Çıkmazı*, 171 / Aslıhan Keleş Kurtoğlu, Boşluklarda Bir Arayış: *Kabramanın Sonsuz Kısa Yolculuğu*, 173 / Kamil Karapınar, Geriye Kalanlar: *Son Güzel Günler*, 175

OKURU İNKÂR MÜMKÜN MÜ?

Yazarken kendimizden pek de emin olmadığımız, bazen sendelediğimiz bazen düşüp kalktığımız meselelerden biri de muhatabımızın bilinmezliğiyle ilgilidir. Okuru inkâr, kâğıt üzerinde havalı bir meydan okuma gibi dursa da yazı başında yelkenler suya iner, bilinç tutunacak bir anlayış, seviye, muhatap aramaya başlar. Şayet mutlak manada kendimize yazıyor olsaydık hiç yazmayabilirdik de. Ama bir kez o büyümlü alışverişin tadına vardığımızda (belki bağımlılığın demeliyim) kendimizi durduramayız.

İçten dışa doğru yönelen bir eylem olarak yazmak, tabiatı gereği konuşmayı andırır ve konuşmak ekseri muhatap gerektirir. İnsan kendi kendine konuşmaz mı? Elbette konuşur. Hatta bunun bir zekâ göstergesi olduğunu söyleyenler de var. Ama o söylenme anlarında bile ya kendimize ya kızdığımız, kırıldığımız birine ya da sevdiğimizimize konuşuruz. Orada hayalî bir varlık mutlaka vardır. Herkesin tükendiği, belki iç benliğimizin de yıkıma uğradığı anlarda ise “her şeyi hakkıyla işiten ve bilen” Allah’ın bizi dinleyeceğini biliriz ki en çok da böyle anlarda bunu biliriz.

Mektup yazarken muhatabımız bellidir; kullanacağımız ortak dil önceden inşa edilmiştir. Konuşurken dinleyici karşımızdadır; onu görür, duyar, anlık tepkilerini ölçer, sözümüzün kanatlarını ona göre açar ya da kapatırız. Ama yazarın işler sarpa sarar. Hangi algı düzeyine, hangi bakış açısına, hangi zekâyâ, hangi okura yazdığımız sorusu, ayak ayak üstüne atıp can sıkıcı biçimde karşımızda oturur. Dert yanma kapısı annemize yahut kız kardeşimize mi yazıyoruz? Her şeyi konuşabildiğimiz dostumuza mı? Gözüne girmek istediğimiz hocamıza mı? Gününü görsün istediğimiz rakibimize mi? Henüz doğmamış okurumuza mı? Doğmuş ama kim olduğunu bilmediğimiz kitap kurduna mı? Hayranlık duyduğumuz o ünlü yazara mı? Onay beklediğimiz editöre mi? Derinlerde yattığımız iç benliğimize mi?

“Kime yazıyoruz?” sorusu, yazının psikodinamiğini oluşturan; dil, üslup, lirizm, metinlerarasılık, istihza, ironi, anıştırma, bilinç akışı, imge ve metafor gibi imkânları ne ölçüde kullanacağımızı şekillendiren bir sorudur. Aslında sorundur

demeliyiz. Ne görmezden gelebileceğimiz ne de çözebileceğimiz; galiba yazarlık yolunda birlikte yürümeye alışmamız gereken bir sorun. Yazı odamızın kapısını ne kadar sıkı örtersek örtelim, yazıya oturduğumuz anda bilincimizin derin sularında birkaç gözün ansızın açılıp bizi seyretmesine mâni olamayız. İşte bu gözler yazımızdaki zekâyı, derinliğini ve cesareti belirleyecektir. Doğrusu bu biraz da yemek yerken seyredilmeye benzer. İnsicamı bozar. Empati yeteneğimiz yükselse gittikçe çoğalan bir endişe tarafından dürtülürüz ve o endişe karşısında yeterince olgunlaşmamışsak sendeleyip düşebiliriz. Bu endişenin kaynağı, tehdidi tam olarak algılayamamamızdır. Yani bilinmezlik. Kime yazdığımız muamma- dır. Hani az çok başarsak, bu kez karşımıza dizilen hayalî okur kitlesinin farklı algılarına hitap edecek, hepsini kucaklayacak yekpare bir dil bulmakta zorlanı- rız. Sofradan aç kalka kalka bir gün hayalî okurun göz hapsi altında yemek yemeyi öğreniriz. Gerçekten, buna alışmaktan başka çaremiz yok.

Meseleye biraz daha yakından bakacak olursak bizi tedirgin eden şeyin yazdıklarımızı kınamasından, yadırgamasından veya anlamamasından endişe duyduğumuz okur olduğunu görürüz. İşte burada iç ülkenin önemi bütün ihtişamıyla ortaya çıkar. Yazmak kendi tercihlerimizin arkasında durmayı, kendi ifade biçimimizi inşa etmeyi, kendi sesimizi korumayı, onun için savaşmayı gerektirir. İyi bir kurmaca metinde yazarın hitap ettiği kavrayış düzeyi kalabalıkları, vasat okuru hedeflemez. İyi bir metin klasiklerle, nitelikli okurla, tarihle, büyük sanatçılarla konuşur. Onlardan çekinir, onlarla didişir, onlara yararır, onların yüksek duyuş ve düşünce akrabalığına dâhil olmaya çalışır. Zaten tarih boyunca büyük sanatçıların birbirlerine konuştuğunu görürüz. Bizler okur olarak onların diyaloglarından nasibimize düşeni alırız. Onların mükâlemesinde zaman, mekân, dil, kültür farkı ortadan kalkar. Unamuno, Borges'le; Borges, Şehrazat'la; Muhammed İkbâl, Mevlana'yla; Thomas Mann, Goethe'yle; Ömer Seyfettin, Guy de Maupassant'la; Oğuz Atay, Halit Ziya'yla; Sezai Karakoç, Şeyh Galip'le; Necip Fazıl, Baudelaire'le; Gogol, E. T. A. Hoffmann'la; Dostoyevski, İncil'le konuşur. Uzayıp gider bu liste.

Kimileri gerçek muhataplar varken hayalî yazarlarla konuşmayı “gerçeklik- ten kopuş” diye nitelendirebilir. Bu kopuş, verili olanın dil marifetiyle bilincin sınırlarını asli olana yani herkesin birbiriyle hizalandığı “ruhsal öz”e doğru genişletmekten başka bir şey değildir. Yazar, kalemini ezberlerin içine çekenlerin tümüne birden, gücünün yettiği ölçüde sırt çevirmek durumundadır. En azından usulen bunu yapmak, bilincin derinlerinde gözlerini açiveren o işgüzar gözlere pirim vermemek adına kalemden önce kuşanılması gereken bir silahtır. Bunun

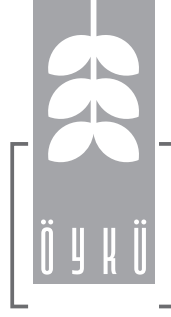
yolu, yeri göğü, dağı taşı, ölüsü dirisi kelimelerden müteşekkil alternatif bir gerçekliğin tahtından hayata bakmakla mümkündür. Çünkü Proust'un *Yakalanan Zaman*'da dediğı gibi, "Gerçek hayat, sonunda keşfedilip aydınlatılan hayat, dolayısıyla tam olarak yaşanmış tek hayat, edebiyattır."

Gazeteciler ve siyasetçiler, dili alabildiğine hafifleterek geniş kitlelere konuşurlar. Sanatçı ideolog değildir, siyasetçi değildir, misyoner değildir, gazeteci değildir, sosyal medya fenomeni değildir. Kitleler genelde duymak istedikleri sözleri alkışlar. Alkış yanıltıcı bir ölçüttür. Deha zorlar, sanat dumura uğratar; iyi bir kurmaca kendini öyle güçlü dayatar ki onun karşısında gerçek hayat tartışma konusu hâline gelir. Ayrıca gerçek hayat da var olabilmek için hikâyeye ihtiyaç duyar. İşte tam bu noktada sizleri, Handan Acar Yıldız'ın bu sayımızın Enikonu köşesinde yer alan "Kurguda Gerçeğı Yırtmak" başlıklı kapsamlı yazısını okumaya davet ediyorum.

Emin Gürdamur

FOTOĞRAFÖYKÜ Züleyha Çelebi

MİHRİBAN İNAN

Garip Bir Hafta Sonu

Çimento fabrikası; geniş boruları, devasa siloları -depoya silo dendiğini İsmail'den öğrenmiştik- içinde nasıl bir düzenek olduğunu bilmediğimiz uğultulu sesiyle sağımızda belirdi. Fabrikadan yayılan ince, beyaz toz, her daim çatıların ve ağaçların üzerini kaplardı. Ağaç yaprakları bir sınıf etkinliğinde, küçük makaslarla el işi kâğıdından kırt kırt kesilmiş ve tek tek dallara asılmış gibi yapay, mevsimsiz görünüyordu. Fabrikanın yüz metre gerisi ve ilerisi ayrı bir dünya izlenimi veriyordu bu yüzden; beyaz ve tekdüze... Uzay filmlerinde gördüğümüz yabancı şehirler gibi. Kasketli ve gri, kaba kumaştan tulumlu işçiler -kim bilir içlerinden biri İsmail'in babasıydı- fabrikanın avlusunda şuraya buraya gidip geliyorlardı.

Bu beyazlığın içinden renkli kıyafetlerimizle yavaş yavaş geçerken ne kadar rengârenk göründüğümüzü fark ettik. Mezarlık ziyaretine giderken siyah giyinmek gerekmiyor muydu?

Hafta sonuydu, bahçe kapısı kilitliydi. Okulun önünde toplanmıştık. Sınıf başkanı hariç hepimizin yüzü okula dönüktü. Okulun dışını bu sene koyu bir sarıya boyatmıştı okul müdürü. Pek beğenmemiştik. Cıvık sarı diyorduk kendi aramızda, "Uzaydan baksan görünür." Boş avluda güvercinler özgürce geziniyor, tozun toprağın arasında eşelenip duruyorlardı. Duvar sıra ağaçlar vardı. Çocuklar asılıp durduğu için kimi dallar kırılmıştı. Daldan dala konan cılız ve ürkek kuşların şarkısı sokağa dökülüyordu. Bu şarkıyı okul zamanı duymadığımızı fark ettik. Kapağı açılmış baraj suyu gibi sınıftan taşıyorduk zil çalınca ve her saniyesini dolu dolu geçirdiğimiz on dakikada kendi sesimizi bile duymamız zordu.

Sınıf başkanı kaldırıma çıktı. Böylelikle hepimizden bir karış yukarıda durarak ve çenesini biraz daha kaldırarak boyunu uzatmış oluyordu. Boğazını temizler gibi yaptı. Bir şey demeye hazırlandığı belliydi. Söze başlamadan önce omzuna astığı hırkasını eline aldı. Hırkasını eline alınca hırkanın ucu kaldırıma hafiften süründü. Bunu pek önemsemiyordu. Bize baktı. Çocuk gırtlığına yerleştirdiği buyurgan bir tonla;

“Sıraya girmeliyiz arkadaşlar.” dedi.

Ağır zırhı üzerinde, bir ayağını öne atmış, bastığı yeri titreten eski zaman kumandanları gibi göründü bir an gözümüze. Kalabalığın en arkasında duran ve en uzun boylu olanımız,

“Sınıfa girmiyoruz ya...” diyerek alaycı güldü.

Gülüştü grubun sessizliğini parçaladı. İleri geri konuşmalar, kıs kıs gülüşmeler oldu. Sınıf başkanının zırhının kilidi tak diye attı. Otoritesi daha eline geçmeden dağılıyordu.

Geçen çarşambadan beri aslında pek gülmüyoruz. Günlerdir ders yapmadık. Normal şartlarda olsa bu durum hepimizin hoşuna giderdi. Ama yüzümüzden düşen bin parça o günden beri... Haber ilk derste geldi. “Arkadaşınız İsmail,” dendi... “elim bir kazada.” dendi... Kazanın ne olduğunu hepimiz biliyorduk. Elim de çok kötü bir şey olmalıydı. Öğretmenimiz Mendube Hanım, sendeleyerek sınıftan çıktı, öğretmenler odasında bir kanepeye yığıldı. Hafif aralık kapıdan birilerinin koşuşturduğunu, elden ele kolonya uzatıldığını ve kolonyayla öğretmenimizin bileklerinin ovulduğunu gördük. Başını iki yana sallıyordu. Hayır, hayır olamaz, dediğini dudaklarından okuduk. Artık bir kaza varsa o muhakkak elimdi ya da elim olan bir şey varsa kesin o bir kazaydı.

Birbirimizin yüzüne korka korka baktık. Kendi başımıza önce ne yapacağımızı bilemedik. Henüz kimse ağlayamıyordu. Herkes sırasında oturuyordu. Derin bir sessizlik. Önümüzde defter, kalem... Ne yaparsak onlarla yapacaktık. Kolektif bir bilinç. Sonra herkes renkli kalemlerini çıkardı ve İsmail için bir şeyler çizmeye, boyamaya başladı. Kırmızı kalpler, çiçekler, kuşlar, bulutlar arasında onun adı hatta arabaların plakalarında, otobüslerin pencerelerinde, trenlerin vagonlarında... Hareketli ve renkli resimler. Herkes resmini yanındakine gösteriyor ve böylelikle tanımadığı bir duyguyu tanınır hâle getiriyordu. Oturduğu yerden İsmail’le ilgili anılarını anlatanlar oldu, anlattıkça önce kızlar ağlamaya başladılar sonra erkeklerin de sesi duyuldu, artık hep birlikte sesli sesli ağlıyorduk. Ağlamayı başardığımız için gizli bir sevinç de içimizde kıpırdıyordu. Bu kıpırdanıştan güç alan bir arkadaşımız yeni bir anısını anlattı. Birinci sınıfta

altına nasıl işediğini söyledi. Artık anılar İsmail’le ilgili olmaktan yavaş yavaş çıkıyor, kişiselleşiyordu. Hâlihazırda üçüncü sınıftaydık ve birinci sınıf bize göre yüzyıllarca önceydi. Bu anı, hepimizi birden güldürdü. Tam gülerken içeri başka bir sınıfın öğretmeni girdi. “Öğretmeniniz içeride fenalaştı, siz burada gülüyor musunuz!” diyerek bizi payladı. Demek ağlaşıp fenalaşmamız gerekiyordu.

“Biz defin için gideceğiz birazdan, siz sınıfta kalın biz gelene kadar.” dedi.

Define mi? Ne definesi?

Birbirimize baktık.

Renkli resimli kitaplarda korsanların bulduğu hazineler gibi mi? Ağzı tam kapanmamış bir sandık, inci kolyeler kenarından sarkıyor, pırıl pırıl parlayan taşlar görünüyor sandığın yarı açık ağzından, kral tacı gibi bir şey seçiliyor mücevherlerin arasından... İsmail o tacı başına geçiriyor, hafif eğik duruyor başında, eliyle düzeltiyor ve mağrur gülümsüyor. Bütün mücevherler onun... Ya da toprağı kazıyorsun, eski bir küp içinde çil çil altınlar çıkıyor. Altınları bulan koynuna dolduruyor çünkü küpü bulunca içinde ne olduğunu anlamak için yere çalıp parçalamış oluyor. Tok bir ses ve kırık kiremitlerin arasında parlayan altın liralara... Küpü İsmail kırmış, şimdi altınları koynuna dolduruyor.

Öğretmen konuyu anlamadığımızı erken fark ederek, “Arkadaşınızı toprağa vereceğiz, cenaze merasimi için...” dedi.

Ar-ka-da-şı-nı-zı top-ra-ğa ve-re-ce-ğiz.

Bizim arkadaşımızı... Vereceksiniz... Yani bizden gidecek... Toprağa vereceksiniz... Yani artık onun arkadaşı toprak olacak... Çünkü vereceksiniz... O size mi ait ki vereceksiniz?!

Duymakla duyduğunu anlamak arasında ne kadar süre varsa; beş katına, on katına çıkıyor. Ama anlıyoruz ki İsmail gidecek.

Yüreklere saplanan bir hançer. Kimsenin gıķı çıkmıyor. Hızlıca masanın üzerinde defter, kitap ne varsa yine onlara tutunuyoruz. Ne yapacağımızı bilemiyoruz. Belki yeni bir resim çizeriz, belki yeni bir anısını anlatan olur... Ama asla gülmeyeceğiz. Bu kesin. Hepimizin zihninde yankılanan aynı soru: İsmail’i bir daha nasıl göreceğiz?

Dışlanmış olmanın acısı, üzüntümüzle yarışıyor. Acı ve üzüntümüz dilimize vuruyor:

“Cennet kuşu olmuştur şimdi İsmail.”

“O ne demek?”

“Çocuklar öyle olurmuş ölünce... Günahsız oldukları için.”

“Belki kuş olmak değil de insan gibi gezmek istiyorlardır.”

“Cennette mi?”

“Hayır dünyada.”

“O zaman günaha da girebilirler. Allah sevdiklerini yanına alırmış.”

“Almadıklarını sevmiyor mu yani? Dedem hâlâ yaşıyor...”

Arka sıradan bir çocuk lafa karışıyor:

“Belki küçükken ölenler bir daha gelir bu dünyaya.”

“Ne için?”

“Büyüme için...”

“O zaman baştan hiç ölmeselerdi küçükken... Herkes üzülüyor.”

“Belki birilerinin üzülmeye gerek yoktu, büyüme için...”

Hissediyoruz ki bütün sınıf birden birkaç yaş büyüdü. Fakat İsmail hiç büyü-
yemeyecekken gün gün büyümeyi kendimize yediremiyoruz.

“Belki İsmail, Afrikalı bir çocuk olarak gelir dünyaya ve onu hiç araba eze-
mez.” diyor biri.

“O zaman da açlıktan ölür.” diyor diğeri.

“Bütün çocuklar ölmüyor ama... Sen de çok kötüsün!”

Konuşmalar sürüyor. Sınıf başkanı, “Hafta sonu biz de mezarlığa gidelim.”
diyor yanındakine, sessizce... O da arkadakine... Derken bütün sınıfı dolanıyor
bu düşünce.

İşte şimdi mezarlığa gitmek için çimento fabrikasının önünden geçiyoruz.
Civar ilçelerden Lâdik'e gelenler uzaktan fabrikayı görünce “Ha geldik.” diyor-
lar. Neredeyse sınırda ve ilçenin nişanesi... Buradan geçerken nefes almakta bir
miktar güçlük çekiliyor. Mendili olanlar mendilini, olmayanlar kollarını burun-
larına dayıyor. Üçlü sıra hâlinde ilerliyoruz. En önde sınıf başkanı, en arkada en
uzun boylu...

Yüksek taş duvarların gerisinde iğne yapraklı çam ağaçları var. Duvar sıra
kaldırım, boylu boyunca uzuyor. Kaldırımdan yürümeyi deniyoruz önce. Üçerli
sıra hâlinde olduğumuz için sığamıyoruz. En soldaki düştü düşecek gibi oluyor
yürürken. İki kişi kaldırımda, üçüncüsü hemen kaldırımın dibinde yürüse, bu
sefer o üçüncüyü tehlikeye atmış gibi oluyoruz.

“Hepimiz inelim ve mümkün olduğu kadar yola açılmayalım.” diyor sınıf
başkanı.

“Kalabalığız. Arabalar bizi kolay fark eder. Zaten burası da çok işlek değil.”

Der demez bir araba kornaya basarak hızla geçiveriyor yanımızdan. May-
danoz gibi birbirimize yapıyoruz. Yine de sırayı bozmuyoruz, araba geçince
nispeten gevşeyip yürümeye devam ediyoruz.

Çimento fabrikasını geçince boş arsalar, tek tük ağaçlar başlıyor. İnce beyaz toz, hâkimiyetini yitiriyor. Ortalık tenha. Adımlarımızın sesi duyuluyor yalnız. İstemsizce birbirimize yakın yürüyoruz, üçerli sıra hâlinde. Mezarlığın taş duvarı görünüyor az ileride. Ürperti ile sevinç kol kola. Buraya kadar tek başımıza nasıl da geldik?

Bütün mezarlıkların yeşil demir kapısı olur ve hepsi de gıcırtyla açılır. Ya-vaşça itiyor kapıyı sınıf başkanı. Mezarlığa adımını atan ilk o oluyor. Biz de peşi sıra... İsmail'in mezarını elimizle koymuş gibi buluyoruz. Bütün taze mezarlar gibi toprağı bombeli ve henüz mezar taşı yok, baş ucuna bir tahta dikilmiş ve üzerinde ismi, doğum ve ölüm tarihi yazıyor.

Şimdi ne yapalım?

Önce İstiklal Marşı'nı okuyoruz sonra 10 Kasım'larda hep yaptığımız gibi bir dakikalık saygı duruşunda bulunuyoruz. Gerçi kimse dakikasını tutmuyor ama makul bir süre sessiz ve kıpırtısız öylece bekliyoruz. İçimizden biri, üç gülhü bir elham da okumalıyız, diyerek bu bekleyişi sonlandırıyor.

Taze mezarın başında bir grup çocuk olarak küçük avuçlarımızı açmış mırıl mırıl bir şeyler okurken arkamızdan birinin ağır ağır adımlarla bize yaklaştığını, çimenlerin yumuşak yumuşak ezildiğini, ince dalların gelenin ayakları altında çitirdayarak kırıldığını duyar gibi olduk. Arapça dualar bitmiş içimizden geldiği gibi tam da Türkçe dileklerimiz sıralamaya durmuştuk. Dualarımızın en dokunaklı yeriydi. Hafiften korktuk. Dönüp arkamıza baktık. Avuçlarımız hâlâ açıktı.

Kucağında beton bir bloğu zorlukla taşıyan bir adam bize doğru yaklaşıyordu. İyice yaklaşınca istemsizce mezarın başından hilal tarzında açıldık. Adam, beton bloğu getirdi, mezarın başına dikti. Açık mavi, solgun gözleri vardı ve kırçıl sarı saçları kasketinin altından kuru ot gibi sağa sola taşıyordu. Gelen, İsmail'in babasıydı! Tıpkı onun gibi bakıyordu. Kendi elleriyle çimentodan bir mezar taşı döktüğünü o dakika anladık. Göz kenarlarındaki çizgilere kadar çimento tozu dolmuştu. Derisi kalın, iri elleriyle mezar toprağını düzeltti. Yüzünde buruk bir gülümsemeyle,

“Demek ziyarete geldiniz, arkadaşınızı?” dedi.

Belki içimizden biri evet, dedi, belki demedi. Sanırım bir karşılık veremedik. O, bir şey daha söyleyecek gibi oldu, acıyla yutkundü. Üzüntüsü buram buram elbiselerinden tütüyordu. Çok ağlamış gözleriyle hepimizi tek tek süzdü ve sonra bir elini kaldırıp en yakınındakinin başını okşayarak,

“Olanla ölene çare yok.” dedi.

“Dikkat edin kendinize siz de, haydi...”

Belki başka şeyler de söyledi. Kırmızı kalpler, çiçekler, kuşlar, bulutlar arasında İsmail'in adı hatta arabaların plakalarında, otobüslerin pencerelerinde, trenlerin vagonlarında... Hareketli ve renkli resimler aramızdan geçti. Konuşan o değil de sanki İsmail'in ta kendisiydi.

O konuştuğça içinde nasıl bir düzenek olduğunu bilmediğimiz çimento fabrikasının uğultusu dile geliyordu. Bu uğultunun içinde demek bunlar da vardı. Solgun, mavi gözlerinden devasa mikserimize -döner kazanlı çimento arabalarına beton mikseri dendiğini İsmail'den öğrenmiştik- ağır ağır su katılmış gibi oldu. Sıra sıra fabrikanın önünde dururlardı. Ne zaman ki birisi hareket eder, koca mikser de dönmeye başladılar. Günlerdir kafamızda dönüp duran düşünceler, oraya buraya dağılmış, gülmekle ağlamak arası bütün duygular bir ve bütün olmuş, içimizin çimentosuna artık su katılmıştı. Anladık ki hareket durursa ona en güzel şekli vermeden çimento da katılacak, beton gibi başımıza dikilecekti.

HASİBE ÇERKO

İlk Özlem

Dağlar ve bahçeler arasında bir yer var,
güneyde yolun devce bir kavisle yükselip
tarlalara sokulduğu turuncu düzlükten görülür.
İlk özlem filizlendiğinde
uzaklara içimizde,
koyakları aşıp dalga dalga tüten çiçek kokusu
çağırınca bizi engine,
birlik oldular; kıyın renkleriyle bezenmiş,
hafif yüklü atlara binmiş
çocuklar, doldurdular vadinin girişini;
hiç duraksamayıp tırmandık geçitten yukarı
ve yumuşak adımlarla çiğnedik
küfle kararmış toprakları.

Yukarıda ikiye yarılmış kayalardan yuvarlanıp
 akıyordu buzsuz bir ırmak, lal damarlarını kesiyordu kayaların,
 uğultusu benliğimizi sarıyordu
 ta uzak diyarlardan esen saf bir doğanın,
 oturduk, soluklandık selvilerin yöresinde,
 doyurduk karınlarımızı, gülümseyiş beliriyordu içimizdeki gökte
 sevinçli hissediyorduk dışarıdan ve içeriden baktıkça maviliklere
 bağladık omuzlarımıza tertemiz bohçalarımızı.
 Görülmedik yaprak bulutunun süslediği o yeşil sekileri,
 ve ışık gibi yanan dere koyunu da aşarak
 bir doruğa vardık.

Kuzeyde yosun bağlamış taşların kucığında akan şelaleler
 köpükten gümüşüyle boyuyordu vadiyi,
 otların rengini giymiş ışığıyla
 zümrüt alevi halinde sığıyordu su yamaçlara,
 ve daha bir dirilen kalplerimize yağıyor, yağıyordu.

Fakat yine de bilinmez bir acı karışıyordu her duyguya,
 farkına varıyordum hep aynı hissetmeyişimin.
 Öyle ki, arkadaşlar hızla geçmişlerdi güneşi yansıtan
 çiçek korusundan, kalakaldıydım bir anda yaban ama
 narin köklerle birlikte, ayakta.
 Hoş kokular kuşatıvermişti benliğimi, görüşümü bilemişti
 renkten öte renkler, rengin kan aynaları.
 Bilsen içimi nasıl yakmıştı ana, tatlı çiğ
 serinliğiyle ışılan yüzün
 şakakların çifte yıldız saçıyordu.
 İnan ruhumun en derin noktasından tanımsız
 coşkular yükseliyordu, bir garip evren
 hayal benzeri sarmış gibiydi etrafımı.